

Maaseudun matkailun uhkana jatkuva kustannusten nousu

17.2.2025 8.20

Matkailualan jatkuvat kriisit ovat heikentäneet maaseutumatkailuyritysten kannattavuutta rajusti. Vaikka asiakkaiden määrä on palannut paikoin jopa koronaa edeltävien huippuvuosin tasolle, matkailuyritystoiminnan kannattavuutta heikentävät sähkön ja liikennepolttoaineiden hintojen nousu. Myös elintarvikkeiden hintojen nousu, työvoimapula ja venäläisten turistien puuttuminen vaikeuttavat yritystoimintaa.

Epävakaa tilanne aiheuttaa maaseutumatkailuyrittäjille jatkuvaa epävarmuutta ja huolta. Maaseutumatkailuyrittäjät teettivät jäsenilleen kyselyn, jonka mukaan sähkön hinnan nousu on suurin syy kannattavuuden rajuun heikkenemiseen.

- Sähkösopimuksien hinnoissa on hurjia korotuksia verrattuna aikaisempiin vuosiin. Maaseutumatkailuyrittäjät toivovat pikaista hintakattoa ja valtion tukea energiakuluihin, sanoo Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry:n puheenjohtaja **Saila Valkeaniemi.**

Kustannusten nousua ei voi suoraan siirtää kuluttajahintoihin

Mäkelän Lomatuvat on tarjonnut jo 41 vuoden ajan matkailijoille lomamökkejä kauniissa suomalaisessa maalaismaisemassa. Tarjolla on erikokoisia ja mukavuuksilla varusteltuja, talviasuttavia mökkejä järven rannalla Ruovedellä, Pirkanmaalla.

- Sähkön hinta on noussut 650 %. Ympärivuotisessa käytössä olevia mökkejä on meillä kymmenen, kertoo sukupolvenvaihdoksen pari vuotta sitten tehneen perheyrityksen **Mikko Lindell.**

- Kustannusten nousua ei voi suoraan siirtää kuluttajahintoihin, koska asiakkaiden määrän vähentymiseen ei näiden koronavuosien jälkeen ole yksinkertaisesti varaa. Haluamme palvella asiakkaitamme ympärivuotisesti, joten mökkien lämmittämättä jättäminen ei ole vaihtoehto. Mökkejä ei ole suunniteltu pidettäväksi kylminä, Lindell kertoo.

Lindellin mukaan Mäkelän Lomatuvissa on varaava takka ja ilmalämpöpumppu. Mutta asiakkaat, etenkin kansainväliset vieraat, eivät kuitenkaan osaa käyttää niitä. Takkojen lämmittämisestä ja niiden käyttöön opastamisesta aiheutuu lisätyötä yritykselle, ja tämä vie runsaasti työaikaa työvoimapulasta kärsiviltä yrittäjiltä.

Paljonko ravintolaruoka saa maksaa?

Oivangin Lomakartanolla Kuusamossa on jylhiä hirsimökkejä kirkasvetisten Oivangin järvien rannoilla. Vierailleen yritys tarjoaa majoitusta, luontoaktiviteettejä, ruokanautintoja ja pohjoisen taikaa.

Yrittäjä **Kalle Kilpelänahon** mukaan merkittävimpiä syitä matkailuyrittäjän kustannusten nousuun ovat elintarvikkeiden ja raaka-aineiden kustannusten nousu sekä energian kallistuminen.

- Kun toimitaan ravintola-alalla, meillä on halu ja tavoite tuottaa laadukasta ruokaa mahdollisimman paikallisista raaka-aineista. Juuri nämä maukkaat lähiruokatuotteet ovat niitä, joita haluamme tarjota erottuaksemme kilpailijoista. Nyt askarruttaa, onko niitä enää mahdollista tarjota ja missä menee asiakkaiden kipukynnys ruokapalvelujen hinnoissa, Kalle Kilpelänaho pohtii.

Yrittäjät investoivat itse infrastruktuuriin - kiinteistöverolle ei saada vastinetta maaseudun matkailuyrityksissä

Monet maaseudun matkailuyritykset eivät käytännössä hyödy lainkaan taajama-alueille keskitetystä kunnallistekniikasta. Esimerkiksi Tynkkylän Lomaniemen yrittäjä **Jukka Heikkonen** Punkaharjulta kertoo, että omakustanteisen jätevesijärjestelmän päivitykseen on yritys käyttänyt kolmen viime vuoden aikana noin 50 000 euroa ja siihen päälle oma työpanos. Tähän hän ei ole saanut mitään tukea ja silti maaseudulla - käytännössä vastikkeeton - kiinteistövero vain nousee.

- Tiet vain huononevat ja kohta varmaankin järvi on se järkevin kulkureitti. Valokuidun saaminen maksaisi noin 300 000 euroa, johon ei ole varaa. Nyt yrityksellämme on mökeissä käytössä kaikkiaan 20 4G-liittymää. Miksi syrjäisellä maaseudulla pitää kaikki tehdä itse ja silti maksaa samat maksut kuin taajamissa? Siellä tiet ovat kunnossa, samoin katuvalot, kunnallistekniikka ja nettiyhteydet, hämmästelee Heikkonen.

Viimeisen viiden vuoden aikana Heikkonen on investoinut noin 90 000 euroa aurinkoenergiaan. Näihin investointeihin hän sai osaan tukea Ely-keskukselta. Varavoimalan ja sähkökeskuksen uudistamiseen Heikkonen käytti noin 25 000 euroa. Näiden molempien päälle vielä hänen oma työpanoksensa.

- Mahdolliset sähkökatkot tulevana talvena ja niihin varautuminen ovat arkipäivää. Täällä Saimaan rannalla sähkökatkot ovat olleet yleisiä ja kestävät kauan myrskyissä. Aurinkoisina päivinä saan kaiken sähkön auringosta ja lisäksi myyn osan sähköyhtiölle, Heikkonen jatkaa.

Heikkonen kertoo osan yrityksen 16 vuokrattavasta lomamökistä kaipaavan jo remonttia. Hän pitää investointeja ja taloudellisten riskien ottamista henkisesti rankkoina.

Yrittäjien panostusta ja yhteistä tekemistä tarvitaan entistä enemmän

Maaseudun matkailuyrittäjät ovat kiitollisia siitä, että koronavuosien aikana kotimaisten matkailijoiden kiinnostus suomalaista maaseutua ja erityisesti mökkilomia kohtaan lopulta nousi. Matkailutoiminnan kannattavuus ja ympärivuotisuus edellyttävät kuitenkin sitä, että kiinnostus näkyy asiakasvirtana ja kassatuloina sekä ulkomaalaisten matkailu Suomeen palautuu paremmalle tasolle. Visit Finlandin ja matkailun alueorganisaatioiden tukea, yhteistyötä ja yhteismarkkinointia maaseudun matkailukohteisiin tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan.